

Kilderne i Store Bøgeskov

Af Henrik Ussing

Naar vi staar ved en kilde. hvor det Levende Vand vælder op af den sorte Jord, har vi en Følelse af at staa overfor en hemmelighedsfuld Kraft. Vandet kommer fra Jordens Dyb, fra de stærke Magter, som raader der, og det er tydeligt, at det er i Besiddelse af vidunderlige Kræfter: Græs og Urter vokser stærkere rundt om Vældet end andre Steder, -- og naar Vintersneen dækker Landet, staar der grøn og frodig Vækst og Grøde om Kilden. Der bor en overnaturlig Kraft eller en Guddom i Kilden, tænkte vore Fædre, og derfor ofrede de til Kilden, spurgte Kilden til Raads og drak af Kilden for at optage dens Styrke og mærkelige Kræfter i sig. Denne tro har holdt sig gennem flere Religions-skifter. Og en skønne Dag kommer Lægevidenskaben maaske og fortæller os, at der virkelig er Sundhed og Lægedom at hente i saadan en Kildes Vande. Adskillige Kiltler vandt i Middelalderen Ry som hellige Kilder og viedes en eller anden helgen. I Sorø Amtstidendes Søndagslæsning, den 4de Juli 1909, har Gunner Knudsen omtalt "Hellige Kilder i Sorø Amt". En Kilde, som han der ikke nævner, er den, eller rettere: de to, som findes i Store Bøgeskov, Gyrstinge Sogn, og som har spillet saa stor en Rolle for Omegnens Beboere lige fra Ringsted til Sorø og end videre omkring. Redaktør J. V. Christensen har i "Tider og Skikkelser i Midt-sjællands Historie" I, S. 148 flg., givet, en Skildring af Kilderne i St Bøgeskov og det Liv., der St. Hans Aften udfoldede sig omkring dem under det saakaldte Kildemarked.

Det har sin Betydning at faa optegnet alle de Minder om Kilderne, som endnu lever, om den Tro og Højtid, der var knyttet til dem. Det er et af de faa Tilfælde, hvor vi ved, at en uafbrudt Gudsdyrkelse, under noget forskellige Former, har fundet Sted lige fra den hedenske Oldtid og ned til vore Dage. Det giver en saadan Kilde Ærværdighed, naar man tænker paa, hvor mange Slægtled der har søgt til dens Vande for at finde Hjælp. I ældgammel Tid har man kastet Dele af Offerdyr eller Kostbarheder ned i Kilden for at vinde Guddommen for sig. Senere har man maaske døbt den med Helgennavn - dette er dog ikke Tilfældet med dem i St. Bøgeskov, - og sukket sine Bønner, ofret den sine Krykker eller kastet Mønter deri, ja, og drukket af

dens Vand. Endnu senere er der stillet en Blok op, hvor de Besøgende kunde ofre til Kirken og de Fattige. Nu har maaske en Sygekasse overtaget Festen, og man ofrer sin 50-Øre ved Indgangen til Festpladsen. Paa den Maade har hver Tid, søgt hjælp og Sundhed ved Kilden paa sin Vis - og alle skal vi hen at drikke af dens Vand.

For 70 Aar siden, fortæller den gamle Sognefoged i Gyrstinge, Hans Sørensen, var der hver St. Hans Dag stor Fest ved Kilderne i St. Bøgeskov ved Gyrstinge Sø. Folk kom kørende vidt og bredt fra. De spændte Hestene fra ved Festpladsen, der jo ligger ved Kilderne med en dejlig Udsigt over Søen over til Markerne ved Kyringe og til Allindemagle Skov. Der var rejst hele Gader af Telte med Beværtninger og Gøgl; der kunde være et Par Karuseller, en Cirkus, to D)ansepladser o. s. v. Tit strømmede der en 3000 Mennesker sammen til Festen - eller derover. Fra først af dansede Markedsgæsterne paa den bare Jord, paa en Plads, der var jævnet og fejjet. Men saa fandt Smed Brun fra Ringsted paa at lægge et Brædegulv til at danse paa og det kan nok være han fik Søgning: i mange Aar dansede Folk begge Steder; paa Brædegulvet blev der betalt for hver Dans. - Naar Karlene og Pigerne var varme af Dansen, kunde de slukke deres Tørst i Teltene, eller de kunde gaa ned til Kilderne og f aa sig en Taar at drikke; - det hørte sig nu til, at alle, der kom til Kildemarked, skulde derhen. Ved den store Kilde var der ikke gjort særlige Anstalter. Der gik man bare hen og holdt Haanden under Udløbet fra Beholderen, og saa drak man af den hule Haand. Men henne ved den lille Kilde var det pænt holdt med en Græsbænk omkring, og her stod der et Par Koner, der solgte Vandet i Glas. I Nærheden af den Kilde stod der ogsaa en Fattigblok, hvor det var Skik at lægge en Skærv i. Ja, det er mærkeligt med de Kilder, for Vandet løber lige stærkt af dem, Sommer og Vinter, og ens, naar det er fugtigt Vejr, og naar det er tørt Vejr.

Henne ved Sognevejen staar der endnu et stort Træ, hvor der er skaaret en Mængde Navne i; det kalder de for Madammens Træ. Det var efter Skovrider Randrups Kone, for hun havde ladet opføre en Jordbænk der og det blev holdt saa pænt omkring, saa der skulde Markedsgæsterne ogsaa gerne en Tur hen.

Disse Kildemarkeder maa være blevet holdt

langt tilbage i tiden, for min Fader kunde fortælle om et Optrin, som var forefaldet ved saadan en Lejlighed, da Fjenden - det var vel sagtens Svenskerne eller Engelskmændene - var her i Landet. De fjendtlige Officerer havde hørt om al den Morskab i Store Bøgeskov, og saa havde en hel Del af dem fundet paa, at de ogsaa vilde med til Festen. Men det varede ikke længe, inden det kom til Strid mellem Officererne og Beboerne. Fjenden maatte skyndsomt trække sig tilbage, kaste sig paa deres heste og ride af Sorø til alt, hvad Remmer og Tøj kunde holde. Men en hel Flok danske Karle var saa ivrige, at de sprang hen og tog nogle af de Heste, som gik og græssede i Skoven, og satte af Sted efter Fjenderne - og de gaardmænd, der var Hestenes Ejere, ventede vel næppe at se deres Heste igen.

Ja, det var i ældgamle Tider, nu gaar det jo mere fredeligt til; nu er det en Sygekasse, der holder Festen, lader afholde Taler o. s. v. og som faar Overskudet.